

Obsah

Obsah.....	3
Zoznam skratiek.....	10
Úvod.....	13
1. Prevencia chorôb hospodárskych zvierat	15
1.1 Význam prevencie chorôb hospodárskych zvierat	15
1.2 Zdravie zvierat	16
1.2.1 Zdravie stáda.....	17
1.3 Choroba	17
1.3.1 Priebeh ochorenia.....	18
1.3.2 Príčiny vzniku ochorenia	20
2. Obranné mechanizmy organizmu.....	25
2.1 Adaptácia a stres.....	25
2.2 Charakteristika imunitného systému.....	28
2.2.1 Mechanizmy imunity.....	28
2.2.2 Vlastnosti imunitnej odpovede.....	29
2.2.3 Aktivácia mechanizmov imunitného systému	30
2.2.4 Formy špecifickej imunitnej odpovede.....	31
2.2.5 Poruchy imunitnej odpovede	31
3. Základy epizootológie	35
3.1 Mikro a makroorganizmus v epizootologickom procese	35
3.1.1 Charakteristika a vlastnosti etiologického agensa	35
3.1.2 Odolnosť hostiteľa	36
3.2 Infekčný proces	36
3.2.1 Priebeh a formy infekčného procesu.....	37
3.3 Epizootický proces	38
3.4 Zdroje epizootologických agensov	39
3.5 Cesty prenosu etiologických agensov	40
3.6 Postupy tlmenia a protiepizootologické opatrenia	41
3.7 Imunoprofylaxia	42
3.7.1 Typy imunizácie organizmu	42
3.7.2 Zloženie a typy vakcín	42
3.7.3 Všeobecné zásady použitia vakcín.....	44
4. Základy klinickej a laboratórnej diagnostiky	45
4.1 Prístupovanie ku zvieratám a ich fixácia	45

4.1.1	Fixácia jednotlivých druhov hospodárskych zvierat.....	46
4.2	Metódy klinického vyšetrenia.....	47
4.2.1	Základné fyzikálne vyšetrenie	47
4.2.2	Laboratórne vyšetrenie.....	48
4.2.3	Odber a transport vzoriek do laboratória	49
4.3	Postup všeobecného vyšetrenia.....	51
4.3.1	Opis zvierat – Nacionále	51
4.3.2	Predchorobie – Anamnéza	51
4.3.3	Vyšetrenie celkového stavu	52
4.3.4	Trias	54
4.3.5	Vyšetrenie jednotlivých orgánových sústav	56
4.3.6	Zhodnotenie výsledkov vyšetovania	57
5.	Základy farmakológie	58
5.1	Liečivo – dávka – biologický systém	58
5.2	Aplikácia a vstrebávanie liekov	60
5.2.1	Opakované podávanie liečiva	61
5.2.2	Rezidua liečiv a ochranné doby	61
5.3	Najčastejšie používané skupiny liečiv a doplnkových prípravkov.....	62
5.4	Veterinárna lekárnička prvej pomoci.....	65
6.	Prevenia chorôb mliečnej žľazy	66
6.1	Počet somatických buniek v mlieku a imunita vemena.....	67
6.2	Prehľad najčastejších mikroorganizmov vyvolávajúcich mastitídu	69
6.3	Zasúšanie a mastitídy	71
6.4	Program prevencie mastitíd	72
7.	Prevenia chorôb paznechtov.....	75
7.1	Ekonomický význam ochorení končatín.....	75
7.2	Morfologická stavba paznechtu	75
7.3	Pravidelný paznecht	76
7.4	Tvarové odchýlky paznechtov	77
7.4.1	Nepriavidelné paznechty	78
7.4.2	Patologické paznechty	79
7.4.3	Prerastené paznechty.....	79
7.5	Prevenia chorôb paznechtov	80
7.5.1	Plemenárske opatrenia	80
7.5.2	Systém starostlivosti o pohybový aparát.....	80

7.5.2.1 Úprava paznechtov	80
7.5.2.2 Vyšetrenie krívania zvierat.....	82
7.5.2.3 Dezinfekčné kúpele končatín	83
7.5.3 Technológia ustajnenia	85
7.5.4 Zoohygienické opatrenia.....	85
7.6 Ochorenia paznechtov	86
7.6.1 Infekčné ochorenia.....	86
7.6.2 Neinfekčné ochorenia spôsobené záťažou, výživou a metabolizmom	87
8. Prevencia chorôb hovädzieho dobytká.....	90
8.1. Ochorenia teliat.....	90
8.1.1. Poranenia počas telenia.....	90
8.1.2. Agamaglobulinémia.....	91
8.1.3 Znížená životaschopnosť	92
8.1.4 Pridusenie teliat (<i>hypoxia vitulorum, asphyxia vitulorum</i>)	92
8.1.5 Ochorenie pupka (<i>omphalophlebitis, omphaloarteritis</i>).....	93
8.1.6 Tympanie teliat (<i>tympania vitulorum</i>)	94
8.1.7 Dyspepsia (<i>dyspepsie neonatorum</i>)	94
8.1.8 Respiračný syndróm (<i>syndrom respiratorius</i>)	95
8.2 Ochorenia dojníc.....	96
8.2.1 Bachorové disfunkcie (<i>indigestio simplex</i>).....	96
8.2.2 Akútna acidóza bachorového obsahu (<i>acidosis ingestae ruminis acuta</i>)	97
8.2.3 Alkalóza bachorového obsahu (<i>alcalosis ingestae ruminis</i>).....	98
8.2.4 Hniloba bachorového obsahu (<i>alcalosis et putrefactio ingestae ruminis</i>).....	99
8.2.5 Akútna (penová) tympánia (<i>tympania ruminis acuta</i>).....	99
8.2.6 Ketóza dojníc (<i>ketosis</i>).....	100
8.2.7 Syndróm stučnenia kráv (<i>Steatosis hepatis</i>)	101
8.2.8 Methemoglobinémia	102
8.2.9 Dislokácia slezu (<i>dislocatio abomasi</i>)	103
8.2.10 Popôrodná paréza (<i>paresis puerperalis</i>)	104
8.2.11 Hypomagneziémia	104
8.2.12 Krivica (rachitída).....	105
8.2.13 Osteoporóza (rednutie kostí).....	106
8.2.14 Osteomalácia (mäknutie kostí)	106
9. Prevencia chorôb oviec a kôz	108
9.1. Metabolické poruchy.....	108

9.1.1 Akútna bachorová acidóza.....	108
9.1.2 Gravidná toxémia oviec (ketóza bahníc, choroba dvojčiek).....	109
9.1.3 Hypokalcémia (paréza, obrna).....	110
9.1.4 Hypomagneziémia (pastevná tetánia).....	110
9.1.5 Nedostatok kobaltu.....	111
9.1.6 Nedostatok medi.....	111
9.1.7 Nedostatok selénu (a vitamínu E).....	111
9.2 Poruchy tráviacej sústavy.....	112
9.2.1 Upchatie pažeráka.....	112
9.2.2 Akútne zdutie (tympánia).....	112
9.3 Otravy.....	113
9.3.1 Otrava meďou.....	113
9.3.2 Otrava močovinou.....	113
9.3.3 Otrava mykotoxínmi.....	114
9.4 Mastitídy.....	114
9.5 Parazitárne choroby.....	115
9.5.1 Svrab.....	115
9.5.2 Strečkovitosť (estróza).....	116
9.5.3 Napadnutie kuklorodkou (<i>melophagosis</i>).....	116
9.5.4 Kokcidióza.....	116
9.5.5 Motoličnatosť (fasciolóza).....	117
9.5.6 Dikrocelióza.....	117
9.5.7 Cysticerkóza.....	117
9.5.8 Cenuróza (vrtohlavosť).....	118
9.5.9 Echinokokóza.....	118
9.5.10 Strongylatózy tráviaceho traktu.....	119
9.5.11 Strongylatózy dýchacieho aparátu.....	119
9.6 Bakteriálne choroby.....	120
9.6.1 Pasteurelóza.....	120
9.6.2 Listerióza.....	121
9.6.3 Paratuberkulóza.....	121
9.6.4 Brucelóza.....	121
9.6.5 Q-horúčka.....	122
9.6.6 Enterotoxémia a dyzentéria jahniat.....	122
9.6.7 Hniloba paznechtov (nekrobacilóza).....	123

9.6.8 Kazeózna lymfadenitída (pseudotuberkulóza, CLA).....	123
9.7 Vírusové choroby.....	124
9.7.1 Mušec.....	124
9.7.2 Kiahne.....	124
9.7.3 Katarálna horúčka oviec (modrý jazyk, blue tongue, BT).....	124
9.7.4 Schmallerberg vírus (SBV).....	125
9.7.5 Maedi-Visna.....	125
9.7.6 Artritída-encefalitída.....	126
9.8 Priónové choroby.....	126
9.8.1 Scrapie.....	126
10. Prevencia chorôb ošípaných.....	127
10.1 Ochorenia ciciakov, odstavčiat a výkrmových ošípaných.....	127
10.1.1 Hypoglykémia prasiatok (<i>hypoglycaemia porcellorum</i>).....	127
10.1.2 Anémia prasiatok (<i>Anaemia porcellorum</i>).....	128
10.1.3 Svalová slabosť končatín – roznožka.....	129
10.1.4 Kanibalizmus.....	130
10.1.5 Syndróm multisystémového chradnutia ošípaných po odstave – PMWS.....	131
10.1.6 Hnačkové ochorenia prasiat po odstave vyvolané <i>E. coli</i>	131
10.1.7 Edémová choroba – enterálna koli infekcia odstavčiat (<i>Coli enterotoxemia suum</i>).....	132
10.1.8 Komplex respiračných ochorení ošípaných – PRDC.....	133
10.1.9 Akútny zápal žalúdka – gastritída (<i>Gastritis acuta</i>).....	134
10.1.10 Žalúdočné vredy (<i>Ulcus gastricus</i>).....	135
10.2 Ochorenia prasníc.....	136
10.2.1 Reprodukčný a respiračný syndróm ošípaných – PRRS.....	136
10.2.2 Syndróm postpartálnej dysgalakcie.....	137
10.2.3 Aktinomykóza mliečnej žľazy (<i>Actinomycosis</i>).....	138
10.2.4 Vychudnutosť – kachexia.....	139
10.3 Parazitárne ochorenia ošípaných.....	140
10.3.1 Eimerióza a izosporóza prasiatok (<i>Eimeriosis/Isosporosis</i>).....	140
10.3.2 Askarióza (<i>Ascariosis suum</i>).....	140
10.3.3 Ezofagostomóza ošípaných (<i>Oesophagostomosis suum</i>).....	141
10.3.4 Strongyloidóza (<i>Strongyloidosis suum</i>).....	141
10.3.5 Trichurióza (<i>Trichurosis suum</i>).....	142
10.3.6 Trichinelóza (<i>Trichinellosis</i>).....	142

10.3.7 Sarkoptóza ošípaných (<i>Sarcoptosis suum</i>).....	143
10.3.8 Všívavosť ošípaných (<i>Pediculosis suum</i>)	143
10.4 Mykotoxikózy	144
10.4.1 Intoxikácia aflatoxínmi	144
10.4.2 Intoxikácia deoxynivalenolom – vomitoxínom	144
10.4.3 Intoxikácia fumonizínmi	145
10.4.4 Intoxikácia zearalenónom	145
10.5 Nebezpečné nákazy ošípaných.....	146
10.5.1 Klasický mor ošípaných (<i>Pestis suum</i>)	146
10.5.2 Africký mor ošípaných (<i>Pestis suum africana</i>)	147
10.5.3 Vezikulárna choroba ošípaných (<i>Morbus vesicularis suum</i>)	148
11. Prevencia chorôb koní	149
11.1 Ochorenia tráviacej a dýchacej sústavy	149
11.1.1 Kolika (Kolikový syndróm).....	149
11.1.2 Chronická obštrukčná choroba pľúc (CHOCHP)	150
11.2 Ochorenia pohybového aparátu	151
11.2.1 Akútne schvátenie kopýt (<i>Laminitis acuta</i>)	151
11.2.2 Hniloba rohovej strelky.....	152
11.2.3 Podlomy	152
11.2.4 Kopytný absces	153
11.3 Infekčné ochorenia koní.....	153
11.3.1 Chrípka koní.....	153
11.3.2 Kach koní (<i>coryza contagiosa equorum</i>).....	154
11.3.3 Herpes vírus koní	154
11.3.4 Tetanus.....	156
11.3.5 Infekčná anémia koní (EIA).....	156
11.3.6 Besnota.....	157
11.3.7 Infekčná metritída.....	157
11.3.8 Equinná vírusová arteritída (EVA)	157
11.3.9 Vakcinácia.....	158
11.4 Parazitárne ochorenia koní.....	159
11.4.1 Žrebčia nákaza	159
11.4.2 Veľké strongylidy	159
11.4.3 Malé strongylidy	160
11.4.4 <i>Strongyloides westeri</i>	161

11.4.5 Mrľa kónská	161
11.4.6 Pásomnice koní	161
11.4.7 Škrkavky	161
11.4.8 Motolica pečeňová	162
11.4.9 Strečky u koní	162
11.4.10 Svrab	163
11.4.11 Vši	164
11.4.12 Antiparazitárne opatrenia	164
11.5 Jedovité rastliny	166
12. Prevencia chorôb hydiny	169
12.1 Vírusové ochorenia hydiny	169
12.1.1 Aviárna chrípka	169
12.1.2 Newcastleská choroba (ND, Pseudomor)	170
12.1.3 Infekčná bronchitída	170
12.1.4 Infekčná laryngotracheitída	170
12.1.5 Infekčná burzitída	171
12.1.6 Kiahne	171
12.1.7 Markova choroba	172
12.2 Bakteriálne ochorenia hydiny	172
12.2.1 Salmonelóza	172
12.2.2 Klostrídiové infekcie	173
12.2.3 Tuberkulóza	175
12.2.4 Campylobakteriúra	176
12.2.5 Infekcia spôsobená <i>Escherichia coli</i> (Kolibacilúra)	176
12.2.6 Listeriúra	177
12.2.7 Pasteurelúra (cholera)	177
12.3 Mykotické ochorenia hydiny	177
12.3.1 Dermatofytóza (Favus)	177
12.4 Parazitárne ochorenia hydiny	178
12.4.1 Kokcidiúra	178
12.4.2 Vtáčia roztočová dermatitída (Klieštikovistosť)	178
12.4.3 Hlístovce u hydiny	178